

Виртуалды көрме

Виртуальная выставка

Әл-Фараби кітапханасы

«Даланың дара ұстазы» – Ыбырай Алтынсарин

Ыбырай Алтынсарин (шын аты — Ибраһим, 1841—1889) — қазақтың аса көрнекті ағартушы-педагогы, жазушы, этнограф, фольклоршы, қоғам қайраткері Ыбырай Алтынсарин қазақтың ағартушылық тарихында және ұлттық мектебінің қалыптасуында терең із қалдырды. Ол 1841 жылы қазіргі Қостанай облысының аумағында дүниеге келген. Әкесінен ерте айырылған ол атасының - белгілі би және старшын Балқожа Жаңбыршиннің қолында тәрбиеленді. Ыбырай бала кезінен бастап білімге және өз бетінше оқып білуге бейім екенін байқатты. Көп оқыды, Ресей қоғамының білімді адамдарымен жиі араласып тұрды. Орынборда оқып жүрген кезінде шығыстанушы ғалым В.В Григорьевпен жақын танысып алды. Ол өзінің бай кітапханасымен Ыбырай Алтынсариннің еркін пайдалануына рұқсат етті. Білімге құштар жас бос уақытының бәрін де сол кітапханада өткізді. Білген үстіне біле түссем деген құмарлық пен өз халқыма неғұрлым көбірек пайда келтірсем деген абзал арманға ұмтылыс жас Ыбырайдың өмірлік кредосына айналды.

Ыбырай Алтынсаринның 180 - жылдығына арналған «Ұлы ағартушы, ұстаз - Ыбырай Алтынсарин» атты виртуалды кітап көрмесі дайындалды. Көрменің мақсаты белгілі қазақ жазушысы және ағартушысының шығармашылығымен оқырмандарды кеңінен таныстыру.

Ыбырай Алтынсариннің көрмеге қойылған повестері мен әңгімелері, ертегілері мен өлеңдері, шығармашылығы мен педагогикалық қызметі туралы қызық ақпараттар оқырман көңіліне ұсынылады. Әсіресе, «Кел, балалар оқылық», «Таза бұлақ» «Өнер-білім бар жұрттар», «Ыбырай Алтынсарин Шәкәрім Құдайбердіұлы», Ә.Сыдықовтың «Ыбырай Алтынсариннің педагогикалық пікірлері және ағартушылық қызметі», Ә.Ламашевтің «Ыбырай Алтынсарин және оның орыс достары мен ізбасарлары», Ә.Дербісәлиннің «Ыбырай Алтынсарин» және т.б көптеген әдебиеттер ұлы ағартушы туралы кітаптар ұсынылады.

Кітаптар саны: 34

Оқытушылар назарына: [Кітап қорының қалыптасуы бойынша ақпарат алу үшін осы жерді басыңыз.](#)

[Қорымыздың басқа кітаптарымен танысу үшін осы жерді басыңыз.](#)

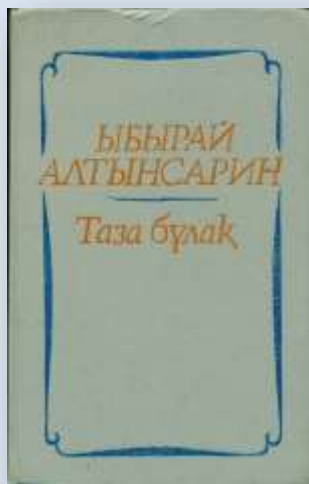

Алтынсарин Ы. Ыбырай. Мұсылманшылықтың тұтқасы. Шариат-Ул Ислам: монография / Ы. Алтынсарин.

- Алматы: ТПО "Қаламгер", 1991. - 79,[1]б.

Ислам діні – қазақтың қанына сіңіп, қалпын түзеген, дәстүрі мен салтына кірігіп үйлесім тапқан, ұлттың ұйытқысына айналған жан айнасы. Мұның дәлелі – «Бір Алланың атымен, Кел, балалар оқылық» деп елді білім, ғылым жолына шақырған Ыбырай атамыздың қолыңыздағы кітабы. Үшбу кітап - дінге ден қойған мұсылман қауымның шариғат шарттарын танып білуіне септігі зор. Аталмыш еңбекте - Алласына бет бұрған әрбір пенденің парыздары мен таным білімін кәркейте түсетін пікірге толы. Тілі жатық, түсінікке оңай жазылған.

[Заказать книгу](#)

Алтынсарин, Ы.

Таза бұлақ: өлеңдер, әңгімелер, очерктер, хаттар / Ыбырай Алтынсарин.- Алматы: Раритет, 2008.- 207, [1] б.- (Балалар әдебиеті).

Қазақ халқының аса көрнекті ағартушысы, қоғам қайраткері Ыбырай Алтынсариннің бұл жинағында әңгімелері, өлеңдері, орыс ағартушыларымен жазысқан хаттары, этнографиялық очерктері берілген.

[Читаяь](#)

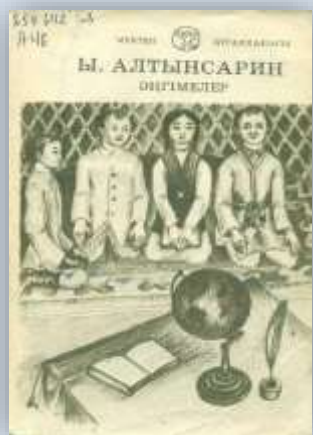

Алтынсарин, Ыбырай.

Кел, балалар оқылық: өлең, әңгімелер мен мақал, жұмбақтар / Ы. Алтынсарин. - Алматы : Атамұра, 2006. - 162, [6] б.

Бұл жинаққа халқымыздың аса көрнекті ағартушысы, жазушы, этнограф, фольклоршы, қоғам қайраткері Ыбырай Алтынсариннің әңгіме, өлеңдері мен этнографиялық очерктері топтастырылған. Жаңашыл педагогтің жастарды білім алуға, өнерге, ғылым жолына түсуге үндеген ой-тұжырымдары бүгінгі оқырмандары үшін де өзекті екені анық.

[Заказать книгу](#)

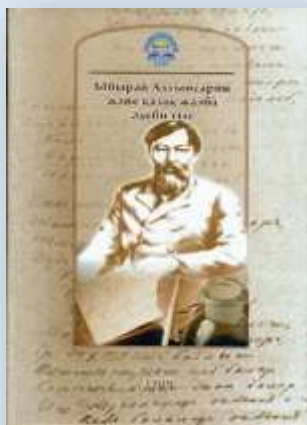

Алтынсарин Ы. Ыбырай.

Әңгімелер: монография / Ы. Ыбырай. Алтынсарин. - Алматы, 1980

Бұл жинақта Ыбырай алтынсариннің мектеп программасына енген әңгімелер құрастырылды. Сонымен қатар жинақта ұлы ағартушының педогогикалық ой пікірлерін баяндай бір хаттары да берілді.

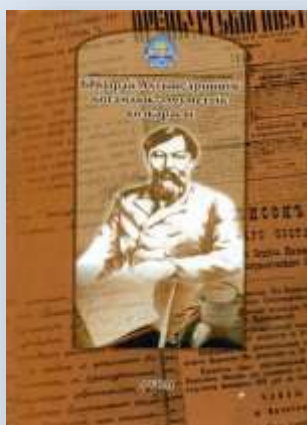
[Читать](#)

Ыбырай Алтынсарин және қазақ жазба әдеби тілі: ғылыми-зерттеу мақалалар /ҚР Білім және ғылым м-гі, ПМПИ; [басред. А. Нухұлы]. - Павлодар : ПМПИ, 2017. - 3 т. - 323 б.

Кітапта Ыбырай Алтынсариннің қазақ жазба әдеби тілінің негізін қалаушы ретіндегі рөлін көрсететін ғалымдардың ғылыми зерттеу және әдеби-сын мақалалары топтастырылды. Жинақ Ы. Алтынсариннің мұрасына қызығушылық танытушы жалпыоқырмандарға және ізденушілер мен студенттерге ұсынылады.

[Заказать книгу](#)

Ыбырай Алтынсариннің қоғамдық- әлеуметтік көзқарасы: көркем шығармалар және зерттеу мақалалар / ҚР Білім және ғылым м-гі, ПМПИ; [басред. А. Нухұлы]. - Павлодар : ПМПИ, 2017. - 4 т. - 265 б.

Жинақта кеңестік дәуір мен Тәуелсіздік жылдары жарық көрген Ыбырайдың әлеуметтік-экономикалық, қоғамдық, діни философиялық т. б. көзқарастарын саралаған авторлардың әдеби-сын және зерттеу мақалалары қамтылған. Кітап Ыбырай мұрасына қызығушылық танытатын барлық оқырман қауымға арналған.

[Заказать книгу](#)

Ыбырай Алтынсариннің көркем шығармалардағы бейнесі : ғылыми-зерттеу мақалалар / ҚР Білім және ғылым м-гі, ПМПИ; [бас ред. А. Нухұлы]. - Павлодар : ПМПИ, 2017. - 5 т. - 319 б.

Жинақта көрнекті ағартушы, педагог Ыбырай Алтынсариннің көркем бейнесі сомдалған шығармалар қамтылған. Кітапта Ғафу Қайырбековтің «Дала қоңырауы» поэмасы, Мұсатай Ақынжановтың «Ыбырай Алтынсарин» пьесасы, Жайсаңбек Молдағалиевтің «Ұстаз жолы» романы және т.б. шығармалар беріліп отыр. Сондай-ақ Ыбырай Алтынсарин мұрасына қызығушы оқырмандарға да ұсынылады.

[Заказать книгу](#)

Ыбырай Алтынсарин. Шәкәрім Құдайбердіұлы: монография / Бас ред. Б. Аяған. - Алматы: Қазақ энциклопедиясы, 2007. - 630,[2] б.

Бұл кітап «Тұлғалар» топтамасы аясында басылған. Жинақтың бірінші бөлімі Ыбырай Алтынсарин, ал екінші бөлімі Шәкәрім Құдайбердіұлына арналған. Ұлы Шәкәрім жайлы бөлімінің бірінші тарауы - толықтай дананың өмірбаяны.

[Заказать книгу](#)

Алтынсарин Ибрай.

Избранные произведения: сборник / И. Алтынсарин ; АН КазССР, Ин-т истории, археологии и этнографии. - Алма-Ат : АНКазССР, 1957. - 465 с.

Предлагаемые вниманию читателя «Избранные произведения» охватывают не все творческое наследие Алтынсарина, однако в известной мере характеризуют его просветительскую деятельность. На русском языке они издаются впервые. «Избранные произведения» его на казахском языке были выпущены в свет Институтом истории, археологии и этнографии Академии и наук Казахской ССР в 1955 году. Для издания полного собрания трудов просветителя необходимо продолжение работы по сбору и систематизации материалов его творческого наследия. Институт истории, археологии и этнографии Академии и наук Казахской С С Р предполагает осуществить это в недалеком будущем.

[Заказать книгу](#)

Алтынсарин Ибрай.

Чистый родник: рассказ: для детей младшего шк.возраста / И. Алтынсарин. - Алма-Ата: Жалын, 1990. - 12 с.

Рассказ для детей младшего школьного возраста.

[Заказать книгу](#)

Алтынсарин Ибрай.

Рассказы: сборник / И. Алтынсарин. -Алма-Ата: Жазушы, 1971. - 56 с.

В настоящий сборник вошли рассказы Ибрая Алтынсарина, написанные им для детей. В них говорится о смелости и находчивости, о трудолюбии и скромности детей бедняков, охвастливости и трусости байских детей.

[Заказать книгу](#)

Алтынсарин Ибрай.

Собрание сочинений: в 3-х т. / И. Алтынсарин ; АН КазССР, Ин-т истории, археологии и этнографии им. Ч. Ч. Валиханова. - Алма-Ата : Наука, 1975. Т. 1. - 359 с.

В первый том Собрания сочинений вошли художественные произведения Алтынсарина, образцы устного народного творчества, собранные им, руководство по изучению русского языка, составленное просветителем, материалы к его творческой биографии.

[Заказать книгу](#)

Алтынсарин Ибрай.

Собрание сочинений: в 3-х т. / И. Алтынсарин ; АН КазССР, Ин-т истории, археологии и этнографии им. Ч. Ч. Валиханова. - Алма-Ата : Наука, 1976. Т. 2. - 423 с.

Во второй том Собрания сочинений Ибрагима Алтынсарина вошли его труды поэтнографии, истории социально-экономического положения и политического строя Казахстана в пореформенную эпоху, произведения по педагогике и учебно-методические разработки. Особое место занимают рукописи о развитии народного образования в крае, о строительстве школ, воспитании и обучении детей русского и казахского населения, материально-техническом обеспечении и т.п.

[Заказать книгу](#)

Алтынсарин Ибрай.

Собрание сочинений: в 3-х т. / И. Алтынсарин. - Алма-Ата : Наука, 1978. Т.3. - 352 с.

В третьем томе публикуется письма И. Алтынсарина, адресованные отдельным лицам – профессору ориенталисту Н.И. Ильминскому, инспектору «инородческих» школ Оренбургского учебного округа В.В. Катаринскому и учителям русско-казахских школ. Кроме того, в книгу вошли деловые бумаги И. Алтынсарина и переписка с отдельными официальными лицами и учреждениями – Оренбургским учебным округом, тургайским областным правлением др.

[Заказать книгу](#)

	<p>Алтынсарин Ы. Ыбырай. Өнер-білім бар жұрттар : өлеңдер, әңгімелер, очерктер, хаттар және естеліктер / Алтынсарин, Ыбырай. - Алматы : Жалын, 1991. - 237,[3] б.</p> <p>Кітапқа Ы. Алтынсариннің өлеңдері, әңгімелері, аудармалары, сондай-ақ халық аузынан жинаған ертегілері енгізілді. Жинақ мектеп бағдарламасына сәйкес құрастырылды. Мектеп оқушылары мен көпшілік қауымға арналған.</p>	<p><u>Заказать книгу</u></p>
	<p>Алтынсарин Ы. Екі томдық шығармалар жинағы/ Ыбырай Алтынсарин; Ы. Алтынсарин.- Алматы: Қазығұрт, 2003.</p> <p>Қазақ мәдениетінің көрнекті қайраткері, ғалым-ұстз, ақын, әрі аудармашы Ыбырай Алтынсариннің екі томдық шығармалар жинағының бірінші томына оның өлеңдері, әңгімелері, этнографиялық еңбектері мен ғылыми-әдістемелік мұралары енген. Бұл жинақты мектеп оқушылары, бакалаврлар мен магистранттар, аспиранттар мен ғылыми ізденушілер қосымша оқу құралы ретінде пайдалана алады.</p>	<p><u>Заказать книгу</u></p>

	<p>Алтынсарин Ыбырай Тандамалы шығармалар/Алтынсарин, Ыбырай; Құраст. баспаға дайындаған Б.С. Сулейменов; Қаз.ССР ҒА тарих, археология және этнография ин-ты. - Алматы: Қаз.ССР ҒА басп., 1955. – 415 б.</p>	<p><u>Заказать книгу</u></p>
	<p>Ақынжанов, М. Ыбырай Алтынсарин: (лекторларға жәрдем ретінде) / Мұсатай Ақынжанов; ҚазССР м-лер советі жанындағы мәдени-ағарту мекемелері істерінің ком., Орталық лекция бюросы.- Алматы: [Б. ж.], 1953.- 29, [2] б.</p>	<p><u>Заказать книгу</u></p>
<p>Ыбырай Алтынсаринның төрт актылы, сегізсуретті пьесасы жайлы баяндалған.</p>		

Елемесова, Жамила Тоқтарбековна және т. б.
Ғұлама ағартушы-ғалым: Ыбырай Алтынсариннің туғанына 150 жыл / Жамила Тоқтарбековна және т. б Елемесова; Ж. Т. Елемесова, А. Р. Ахманов, Б. А. Марданова.- Алматы: МГП "Шарапат", 1991.- 59, [1] б.

Ғұлама ғалымның туған халқының қамы, әлеуметтік дамуы тұрғысында сіңірген еңбегінің өз заманындағы қазақ зиялыларымен үндестігі баяндалған.

[Читать](#)

Дербісәлин, Ә.Ж.
Ы. Алтынсариннің жазушылық қызметі туралы / Әнуар Жақсығалиевич Дербісәлин.- Алматы: Қазмемоқупедбас., 1957.- 115, [1] б.

Ы. Алтынсариннің жазушылық қызметі туралы баяндалған.

[Заказать книгу](#)

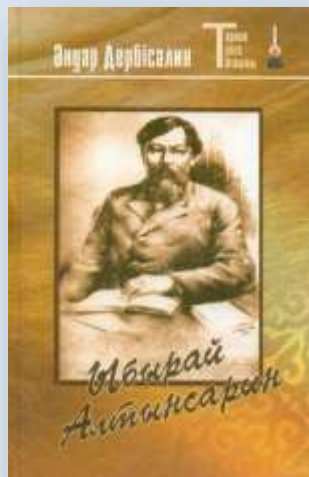

Дербісәлин, Ә.

Ыбырай Алтынсарин: өмірі мен қызметі туралы / Әнуар Дербісәлин.- Алматы: Қазақстан, 1965.- 226 б.

Қазақ халқының XIX ғасырдағы аса көрнекті ағартушысы Ыбырай Алтынсариннің өмірі мен творчествосына арналған бұл еңбек оның сан қырлы талантын түгел қамтуға ұмтылған бірінші үлкен зерттеу боп табылады. Кітапта ағартушының өмірі мен қоғамдық-әлеуметтік қызметі туралы кәштеген соңы деректер келтіріледі, оның кәркем әдебиет пен кәркем аударма және халық ағарту саласындағы тұңғыш сәтті қадамдары кеңінен баяндалады, қазақтың реалистік бағыттағы жазба әдебиетін қалыптастырудағы еңбегі айрықша атап кәрсетіледі, сондай-ақ публицистика саласындағы еңбектері де толық талданады.

[Заказать книгу](#)

Дербісәлин, Ә.

Ыбырай Алтынсарин: [деректі баян] / Әнуар Дербісәлин; Ә. Дербісәлин.- Алматы: Арда, 2005.- 214, [2] б.

Автор ұлы ағартушының өмірі мен творчествосын ұзақ жылдар зерттеп, ол өскен ортаны, қазақ мектептерін ашу, оқулықтар жазу, қазақ алфавитін жасау жолындағы ағартушылық қызметін, балалар әдебиетінің негізін салудағы қазақ әңгімелерінің бастаушысы ретіндегі жазушылық еңбегінің тарихи, әдеби деректерге сүйеніп, тартымды баяндайды.

[Заказать книгу](#)

Джумагулов, Каскенбай Танасьевич.
Ибрай Алтынсарин и развитие культуры казахского народа/Джумагулов, Каскенбай Танасьевич; К.Т.Джумагулов.
- Алма-Ата: Казахстан, 1984. – 204 с.

Настоящее издание является дополненным переизданием книги этого же автора «Ибрай Алтынсарин» (Ташкент, 1975). Кроме анализа и оценки творчества Алтынсарина, автор раскрывает его роль, место в развитии казахской культуры. Показана историческая заслуга Алтынсарина в просвещении казахского народа, в приобщении его к передовой демократической русской культуре.

[Заказать книгу](#)

Джумагулов К.Т. Ибрай Алтынсарин. Предисл. проф. Х.Х. Махмулова.
– Ташкент: Изд. литературы и искусства им. Г. Гуляма, 1975. – 160 с.

Книга посвящена анализу и оценке творческой и общественной деятельности одного из основоположников казахской литературы второй половины XIX века Ибрая Алтынсарина.

[Заказать книгу](#)

Ламашев, Ә.

Ыбырай Алтынсарин: (Семинарий) / Әсет Ламашев.- Алматы: Ана тілі, 1991.-120 б.

Қазақ педагогикасының негізін қалаушы, ұлы ағартушы-педагог

Ыбырай Алтынсаринның өмірі мен творчествасын, оның оқыту жүйесінің мазмұнын, қалыптасу және даму жолы қамтиды.

[Читать](#)

Ламашев, Ә.

Ыбырай Алтынсарин және оның орыс достары мен ізбасарлары: (Тарихи очерктер) / Әсет Ламашев.- Алматы: Қазақстан, 1988.- 181, [1] б.

Бұл еңбекте қазақ халқының ұлыағартушысы, педагог Ы. Алтынсариннің және оның орыс достары мен ізбасарлары – В.В. Григорьевтің, Н.И. Ильминскийдің, А.В. Васильевтің, А.Е. Алекторовтың, Я.П. Яковлевтің, С.В. Чичеринаның тағы басқаларының өмірі, олардың қазақдаласында оқу-ағарту жұмысын ұйымдастыру жөніндегі еңбектері нақты деректерге негізделі отырып баяндалады.

[Заказать книгу](#)

	<p>Сыдықов, Ә.С. Б. Алтынсариннің педагогикалық пікірлері және ағартушылық қызметі/ Әміржан Сыдықұлы Сыдықов; Ред. басқ. Бекмаханов.- Алматы: Қазмемоқуқұралдбас., 1950.- 188 б.</p> <p>Бұл монография 19 ғасырдың екінші жартысындағы «шетелдік білім беру» жүйесі қалыптасқан кездегі қазақ халқының әлеуметтік-тарихи және мәдени өмірі аясында Алтынсариннің барлық ағартушылық қызметі мен педагогикалық көзқарастарын талдауға және бағалауға арналған.</p>	<p>Читать</p>
	<p>Ситдықов А. С. Педагогические идеи просветительная деятельность И. Алтынсарина: монография / НИИ шк. М-ва просвещения Каз. ССР; Под ред. Е. Бекмаханова. - Алма-Ата : Учпедгиз, 1949. - 194,[6] с.</p> <p>Данная монография посвящена анализу и оценки всей просветительской деятельности и педагогических взглядов Алтынсарина на фоне общественно-исторической и культурной жизни казахского народа во второй половине XIX столетия, когда впервые складывалась система "инородческого образования".</p>	<p>Заказать книгу</p>

	<p>Сыдықов, Ә.С. Ы. Алтынсариннің педагогикалық идеялары мен ағартушылық қызметі/ Әміржан Сыдықұлы Сыдықов; Ред. басқ.Ә. Сембаев.- Орысш. 2-бас.- Алматы: Мектеп, 1969.- 156 б.</p> <p>Бұл монография 19 ғасырдың екінші жартысындағы «шетелдік білім беру» жүйесі қалыптасқан кездегі қазақ халқының әлеуметтік-тарихи және мәдени өмірі аясында Алтынсариннің барлық ағартушылық қызметі мен педагогикалық көзқарастарын талдауға және бағалауға арналған. алғаш рет құрылды.</p>	<p><u>Заказать книгу</u></p>
	<p>Қайырбеков, Ғ. Дала қоңырауы: Ы. Алтынсарин өмірінен кітап / Гафу Қайырбеков.- Алматы: Қазмемкөркемәдеббас., 1957.- 179 б.</p> <p>Ыбырай Алтынсаринның өмірінен алынған кітап</p>	<p><u>Заказать книгу</u></p>